

Činnost býv. velitele partyzánského oddílu - OIGA -
Josefa H o u f k a .

Časový odstup ujasňuje nám nyní mnohé skutečnosti, které se nám dříve, při naší partyzánské činnosti, zdály býti divné a které v tak mnoha případech byly zakončeny až strašlivým způsobem. Leč tehdejší doba a poměry nedávaly nám možnost, abychom skutečnosti prošetřovaly, tápali jsme více méně v dohadách a kombinacích. Dnes, kdy se formujeme do nového celku, který má býti a který také chce - žádá býti zařazen na příslušné místo - nejen pro svoje činy, ale pro oběti -, považujeme, po určitém objasnění tehdejších temných věcí, vyjít s pravdou ven a přičiníti se tak se všech sil, aby spravedlnosti bylo učiněno za dost. Jest nám sice do určité míry dost trapné, že tento rozbor se týká právě našeho bývalého velitele, který by měl býti všestranným vzorem. Skutečnosti jsou však takové, že máme obavu z toho, aby tato člověk, kterého nutno zvátí jediné "vyvrhel lidské společnosti a sprosté individuum", aby svými dalšími činy neuvedl úplně v nivec dobré jméno našeho oddílu a tím i jméno všech partyzánů. Josef H o u f e k objevil se v našem kraji jako iniciátor nové tvořící se partyzánské skupinky. Přišel se svou partnerkou Olgou Františkovou, po které skupinka dostala jméno. Nutno přiznat, že měl i přes svoje mládí určité schopnosti, ale bohužel tyto nabyly nikdy plně uplatněny. Houfek byl v první řadě netorický alkoholik a pak teprve vše to ostatní. Podle určitých skutečností mého podstatného podezření, že svým charakterem byl ochoten pro svůj prospěch vydat třeba všechny své spolupracovníky věnc, jen když on sám nemusel nikde vážně zasáhnout a účastniti se důležitých a vážných akcí. Hlavní věc, když měl co pít, a sa pod bného stavu byl byl nebezpečný nejen ve svých rozkazech, ale byl téměř nepřičetný proti každému rozumnému návrhu, který byl mnohdy uplatňován proti jeho strašným příkazům. Tak se stalo, že často téměř z opilství nevycházel, což stálo několik příslušníků skupiny - jinak velmi dobrých a slušných chlapců - život, kteří šli d' podzemního hnutí opravdu s pravým přesvědčením nerozdílným. O svůj oddíl se vůbec nestaral a nakonec od vši odpovědnosti zbaběle utekl, v čemž se vlastně v celé formě jeví jeho charakteristika povahy.

Dnes, kdy při prácném podchycování naší činnosti, evidence členů a pod. se dovidíme, že náš býv. velitel dosáhl plného uznání a zhodnocení u rozhodujících činitelů a u nadřízených míst, jest nám trapno k tomu mlčeti, protože tuh pozici dosáhl jistě ne za své zásluhy a za svoji pravou činnost, ale z titulu příslušenství oddílu, který svými počiny a při jasném a nestranném zvážení, byl jedním z nejčinnějších o jehož skutcích se mluvilo i za hranicemi /zabraněním rozhlas z Londýna, Moskvy a pod./ Zůstávali jsme stranou také z toho důvodu, protože jsme se snad až příliš naivně domnívali, že naše činnost a dílo musí býti správně zváženy. Dnes však, když vidíme a musíme zjišťovati určité nové skutečnosti, hlásíme se sami o svá práva a žádáme, aby o našich lidech nebylo rozhodováno bez nás, nebo nepovolanými, ale, aby se nám dostalo příležitosti i touto formou osvědčiti svoje zátky a tím patričního místa v celkovém boji za naši drahou svobodu.

Pepa, jak byl obecně zván, byl snad jediné dobrý na vybírání trafik, opíjení, vyhrožování a odsuzování k smrti. Jedině zde dovedl ukázati plně své schopnosti.

V neděli 11. února 1945 dostal se náš oddíl do Nemochovic, okr. Vyškov n. Mor. tedy do obce, kterou nutno plným právem zvátí "partyzánskou". V hostinci p' Schweidlerové byla ostatková zábava, kterou navštívil i Pepa. V krátké době se opil a v tomto stavu vyvolal hádku /obvyklý zjev/ a jediné tím, že naše spojka hostinská p' Schweidlerová, která jej již dobře znala, mu odnala k' toli a tím zabránila, že nedošlo ke střelbě. Tehdy tak tak, že v bytě p' Schweidlerovou nezastřelil. Tato výtržnost byla vyvolána velké vzrušení v obci, dostoupila vrcholu, když opilý Pepa přišel do domu místního občana H o l

a a tam ve stavu zuřivosti skutečně střílel. Jedině tím, že se obyvatelé
včas ukryli, někdo nebyl zastřelen ani poraněn. Odsud zašel do jiného do-
mu k Fr. Posoldové, kde byla ubytována jeho konkubína Olga Františková. Tam
s ní vyvolal hádku a jediné zákrokem ostatních tuto nezastřelil/ tak to byl
již velmi častý zjev, kdy jmenované spílal těmi nejhrubšími výrazy a kdy ji
chtěl několikrát odstřelit./ O těchto činech musila se samozřejmě dovědět
ostatní veřejnost a od té doby se také dotovala, že o pásobení našeho od-
dilu v kraji se dozvěděl oddíl Gestapa /jagdkmáto/ v Litenčicích. Několik
nejbližších dnů na to skutečně Gestapo de Nemochovic přijelo a začalo s
přísným vyšetřováním. Obec byla prohlášena za zrádcovskou partyzánskou ba-
tu a hrozilo velké nebezpečí, že sankce budou obvyklého rázu /Lidice a pod/
Tak byl na nás poštván celý okolní aparát Gestapáků, SS a ostatních složek
německých. Z Nemochovic se muselo rychle prchat, protože důsledky činu na-
šeho bývalého velitele byly za tehdejších poměrů opravdu neočíslné.
Podobných zážitků bylo pak více, téměř na denním pořádku. Byla by z toho
dlouhá kronika. Bylo nám vždy podivné, že téměř za patami nás honili němečtí
pronásledovatelé. Pripadalo nám to, jako by každá naše akce byla tímto pře-
dem prozrazována. Dávali jsme si proto bedlivý pozor na všechny členy a vy-
padalo to téměř tak, že jeden hlídal druhého a jeden druhému pomalu ani ne-
věřil. Za podobných poměrů byla pak nemožná tím vysilující. Počet příslušníků
oddílu se pak podstatněji zvětšoval. Bylo třeba zříditi tři čety. Velitelem
oddílu zůstal sice Pepa, ale vlastním prováděním jeho rozkazů byli pak po-
věřeni jednotliví velitelé čet, kteří se naučili věci dělat tak, aby to vy-
padalo, jako že to je podle něho, ale ve skutečnu všechny podniky musely bý-
ti dělány jinak, t. j. podle stávajících skutečností. A pak teprve začínala na-
še skutečná činnost, protože bylo možné lepší rozvinutí. Do té doby to bylo
nejen nebezpečí z titulu naší činnosti, ale nejvíc nás na životech ohrožo-
val právě cynický hrubý velitel.

A nyní přichází ta nejmůtnější stať našich zážitků s Houfkem. Člověku se
až dech hrůzou tají i přes to, že jsme byli zvyklí stát tolika strašným
skutečností tváři v tvář.

První z opravdu vězných a otrásajících případů, který nutno zákonnou cestou
osvětlit/ i když se vymyslíme do tehdejších poměrů záškodnické činnosti kdy
nešlo vše řešit podél normálních poměrů/ jest případ smrti partyzána oddílu
Jindřicha G l o s y, košíkáře z Morkovic okr. Kroměříž. Byl opavdu to slušný
člověk a dobrý partyzan, který neměl na zřeteli nijaké pobočné úmysly, ale
partyzánsťinu bral skutečně tak, jak měly býti provozována. Byl ženatý a za-
nechal po sobě dvě nezaopatřené děti, vdovu. Hned po vstupu do oddílu se-
souhlasil s metodami, které uplatňoval velitel Houfek a to jak pokud se
tykalo provádění záškodnických činů, tak i proti jednání Pepově proti ostat-
ním členům. Poněvadž však neznal zvyklosti a oddílu, musel svým jednáním- jak
to všichni z hrůzou očekávali- narazit na odpor velitele. Možnoríci, že tau-
to přímo záměrně hledal nějakou sebe menší příležitost k tomu, aby takové-
ho protivníka zneškodnil. Že měl proto své metody, potvrzuje to, že když od-
díl se přesunoval z Málkovic do Nemochovic a to dne 25. března 1945, napěti
vyvrcholilo a Pepa svoje záměry na odstranění Glozy uvedl ve skutek. Po té-
to cestě některý z jeho špehů /Pepa jich měl několik v oddíle/ mu našel
tal, že Gloza je proti němu a že snad hledá jej i odstranit. To Houfka ro-
čililo natolik, že u hřbitova u Nemochovic dal povel k zastavení, vyzval
Glozu, aby předstoupil a tam téměř v zuřivém stavu mu začal vytykáti do-
měnky /že jej Gloza, chce se zbaviti velitelství, že mu vytyká zbabělost a
podlost a že jediné schopný chodit vykrádat trafiky a pod./, které nebyly
nijak pravdivé. Obviněnému nedal ovšem nejmenší příležitost k tomu, aby se
z nářčení či obvinění mohl odčistiti a uvěsti věc na správnou míru. Vyhlašil
nad ním trest smrti, což muselo být také okamžitě provedeno. Odsouzenému byly
odnаты zbraně, byl vzat pod přísný dohled/ k tomu Houfek prohlásil, že polá-
řili se Glozovi uprchnout, že všechny postřelí/ a v lese mezi Nemochovicemi
a dvorem Kozojetsko, kdy byly krayty, byl odsouzený zastřelen. Při odsouze-
ní, kdy Houfek kladl Glozovi za vinu že chce oddíl zraditi, svědčili pro
odsouzenému členové oddílu Josef Matoušek a Marie Barolková. K provede-
ní trestu byli určeni Brněňák Schweidler, Jaroslav Kristek a Rušs Timofej
m o n. Za cesty na popraviště pokusil se Gloza o útěk, byl však chyten
protože určeni vykonavatelé si byli příliš jasně vědomi toho, že rozk-

byť jakýkoliv, musí býti za všech okolností vykonán, neboť jim hrozilo obvyklé nebezpečí, že by je Houfek nechal za trest k smrti utýrati. To ostatně mohou potvrditi všichni tehdy přítomní členové oddílu. Odsouzený dostal napřed čtyři rány pistolí a 7 ran nožem. Zůstal v krytu ležet, nehýbaje se. Vykonavatele odesli a mezi tím se v ona místa dostala jiná popravčí četa určená k zneškodnění jednoho ze zrádců. Když na místě, kde byl Gloza popraven, našli kaluž krve, hlásili to hned Houfkovi. Hrozilo nové nebezpečí, že Houfek bez náležitého ~~na~~ objasnění vydá nový zuřivý rozkaz k popravě určených vykonavatelů. Byli vysláni dva členové oddílu, aby skutečno zjistili šetřením na místě. Gloza byl nalezen asi 30 m od místa popravky, ještě žijící. V agonii dostal se totiž ještě z krytu ven a tam padl, vlastně dodělal. Jeden z těchto ověřovatelů, Josef Malinka, ukončil příšerní trápení dodělávajícího dvěma dalšími ranami z pistole. Houfek určil původně znovu Kristla k tomu, aby šel Glozu dorazit /jak sám říkal/, ale tento z hrůzného odporu tam odmítl jíti a musel proto svoji pistoli zapůjčiti již jmenovanému Malinkovi.

Tento rozsudek zanechal v ostatních členech oddílu strašný přímo děj, protože Gloza byl opravdu oblíbený a svým vystupováním potvrzoval vlastně násilím skrývání mínění o veliteli. Odešlo se do Nemochovic a tam Houfek se choval jako by se nic nestalo, t. j. Staral se v první řadě o své pohodlí, t. j. o pití a jídlo. Postupem času, kdy oddíl prodělával další Odyseu svého působení se vlastně potvrzovalo, že usmrčený byl odstraněn Houfkem proto, že v oddíle těžce snášel člověka podobného ražení, t. j. jedinca, který své smýšlení dověděl za všech okolností veřejně projevovati. Všude, kde Gloze znali se potvrzovalo, že to byl starý ilegální pracovník, který již před vstupem do oddílu měl již určitou činnost za sebou, neboť byl m. j. také starým příslušníkem komunistické strany. A jako takový, který byl opravdu partyzánem z přesvědčení, nezasloužil si jistě tak hrůzný konec života. Tato smrt vyvolala velké vzrušení i u civilního obyvatelstva a nemluvilo se o popravě, ale o vraždě.

Další podobné případy sestaly na S a l a š i, okr. Uh. Hradiště, okr. a to na konci měsíce dubna 1945. Tehdy opilý Pepa se opět pohádal se svojí konkubínou Olgou a ve stavu zuřivosti nechal nastoupiti oddíl k prohlídce zbraní a střeliva. Sekundoval mu partyzán jménem S k o p o u n /vl. jm. Josef Bartoň, t. č. voj. let. pl. v Praze./ také tato prohlídka byla zakončena ~~trápkou.~~ /nemluvíme-li zde o sprostém a podlém nadávání, bití a týrání Pepově a o obvyklém vyhrožování./ Skoupoun, jako velitel jedné z čet, který byl přímo stínem velitelovým, jeho nástrojem a vykonavatelem, narkl dva příslušníky své čety, že mají nehlášené pistole. Houfek, aniž by byl dal naručeným zase nějakou možnost obhajoby či obrany, odsoudil je prostě k smrti, při čemž oběma nešťastníkům spílal a ztýral je za pomoci svých následů. Jednalo se o Aloise Novotného ze Zlámanky a Koupila Antonína z Roštína. Pravdou bylo, že odsouzení neměli pistolí proti nákomu z oddílu, tedy ani ne proti veliteli, který v každém viděl jen svého nepřítele, ale jednalo se o dvě staré pistole, které jmenovaní nosili na pásku a nijak je proto neukrývali a jako nováčci musili spokojiti s takovými, skoro vyraženými zbraněmi. Sám velitel Pepa dal Novotnému ještě čtyři náboje do jedné ze starých pistolí a při odsuzování na něj řval, že tyto náboje si obstaral proti němu a že zbraň rovněž z toho důvodu ukrýval. N e b y l a to pravda, opilý Pepa musil nějak svoje téměř zvířecí pudů ukojiti. Odsouzení byli odzbrojeni a když se proti tomuto rozsudku ozval přítomný další člen oddílu Josef Matoušek, byl hrubě odmítnut a bylo mu Houfkem pohroženo ticho, nebo půjdeš mezi ně". Rovněž členka oddílu A, Vykonkaolová chtěla něco říci na obranu odsouzených, byla však Houfkem rovněž hrubě umlčena. Celý tento děj probíhal za nezvykle napínavých okolností. Ostatní s hrůzou čekali, na koho padne zase Pepův rozkaz, aby odsouzené usmrtili. Hrozila doatoučila vrcholu, když Houfek Vyřkl ortel smrti u b o d á n í m. V tom okamžiku odsouzený Novotný prosil rádčícího Houfka, který jinak svoje činy a rozhodnutí dělal záměrně, aby mu dal možnost padnouti čestně

9

v boji proti Němcům, v první linii, že půjde do předu, jen aby mohl čestně xpa
 pašnout, že má bratra v koncentračním táboru, že sám utekl z práce nechtě
 pro nacisty pracovat, že tím vlastně je nejlépe vidět, že je dobrým Čechem.
 Byl však dalšími ranami umlčen. Přes to znovu prosil Houfka, aby jej nedával
 ubodát, ale aby jej aspoň zastřelil. Houfek však svému rozhodnutí ani po
 tomto drásajícím volání nezměnil. Dal rozkaz k odchodu a k vykonání popravy.
 Odsouzený koupil, jakožto druhá oběť, byl již v takovém stavu utýrání,
 že již převně na údálosti v okolí nereagoval. Hlavními pomocníky při tý-
 ráni odsouzených byl Karel Lá ní k a řečený již partyzán Skopoun. Odsou-
 zený Novotný se při odchodu ještě zmohl natolik, že obrácený k ostatním
 kamarádům volal: "Nazdar kamarádi, škoda, že nemohu čestně mezi vámi padnout
 za vlast"! Poprava byla vykonána v lese za obcí Salaš a to ubodáním. Při
 stanovení způsobu smrti prohlásil Houfek před přítomnými, že toto odsouze-
 ní bude sám hlásit na brigádu a že si prostě všechny svoje činy sám zod-
 poví. Je z toho prostě jasně vidět, jak záměrný to byl Houfkův čin. Pravá
 však nemůže být nikdy zůstati utajena. Proslechly se různé kombinace a
 pověsti o této vraždě a to jak v samé obci Salaš, tak později i v místech
 bydlíšť nešťastníků. /Roštíně a Zlámance/. O vysvětlení se počali hlásit
 příbuzní a největší ohlas byl při pohřbu třech umučených čechů Jagdknem
 z Litenčic a to v Roštíně. Na pohřeb dostavili se také členové oddílu tam
 a tehdy tam Houfek i s Olgou scházeli, ač to byla jejich povinnost jako
 velitele. Přítomné partyzány zastavovali místní občané a poptávali se, jak
 to, že mezi nimi nejsou Pepa a Olga a jak to vlastně je s tou smrtí těch u-
 bodaných u Salaše. Tvrdí-li Houfek, že si svoje činy zodpoví nedostavil se
 zbaběle ani k takové příležitosti a neuznal za vhodné a nutné, aby kdyžne
 před svým svědomím, tak strašlivě zatíženým, tedy aspoň před veřejností
 podal náležité vysvětlení - se vydal do rukou spravedlnosti. Veřejné míně-
 ní těžce nese, že je ještě dnes možné, že tyto strašné činy nebyly dosud
 objasněny a míník náležitě potrestán, neboť se vrhá špatný stín nejen na
 lidskou postatu, ale trpíme s tím v prvé řadě nejvíce my, příslušníci oddí-
 lu, kterého se zval velitelem. Žádáme proto, aby aspoň v zájmu lidskosti, by-
 tato skvrna našeho oddílu odstraněna/velitelem přestal ve skutečnu již
 dávno býti/.

Sepsal v likvidační kanceláři ~~xxx~~ partyzánského oddílu -OLGA v Nemocho-
 vicích vedoucí kanceláře Bohumír P o s p í š i l, za přítomnosti likvidač-
 ního pověřence a později skutečného velitele oddílu Karal P o s p í š i l a
 pak velitele čety Antonína S l a b í k a, dalšího velitele čety Frant.
 H l a v ě ě, velitele družstva Jaroslava K r i s t k a, řídícího učitele
 Antonína P o s o l d y /naše spojky a spolupracovníka/, členky oddílu Anny
 V a k o u k a l o v é, další členky Milice S c h w e i d l e r o v é a
 za pomoci údajů ostatních členů oddílu, kteří byli po ruce a na základě
 zjištěných skutečností i u civilních obyvatelů v Nemochovicích,

V Nemochovicích, 8.VII.1945.

Boh. P o s p í š i l, v.r.
.....
vedoucí kanceláře.

L.S.

P o s p í š i l Karel, v.r.
.....
likvidační pověřenec a býv. velitel.

VELITELSTVÍ 3 OBLASTI
Oblastní správa OBZ

Brno, 27. srpen 1945.
za správný opis: